

у сфері цифрових технологій, і визначає здатність вчителя успішно соціалізуватись, проводити професійну та навчальну діяльність.

Список використаних джерел

1. Генсерук Г. Р. Цифрова компетентність як одна із професійно значущих компетентностей майбутніх учителів. Open educational e-environment of modern University. 2019. № 6. С. 8-16

2. Гребеник І. С. Формування цифрової компетентності керівників навчальних закладів. Open educational e-environment of modern University. 2019. № 6. С. 17–25.

3. Звіт за результатами дослідження якості організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти України URL :

4. <https://sqe.gov.ua/diyalnist/monitoringovi-doslidzhennya/monitoring-yakosti-organizacii-dista/>

5. Островська Г. О. Інформедійний урок чи урок з елементами медіа: про впровадження медіаосвіти у шкільну практику URL : https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/7582/7802?fbclid=IwAR2cVOueL2GIe7Iy4tvYrH6aDYLaKGMek3rz2th_Hmmx4kyVDLajbEs3Vzs

6. Положення про Єдиний державний портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» URL : https://thedigital.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-polozhennya-pro-ediniy-derzhavniy-portal-tsifrovoi-osviti-diya-tsifrova-osvita?fbclid=IwAR1FW1qzm4Ii3rlbIETTJR9CwveC3KqrM3bi7w2qHU4M6lJ_q8A67tMaaqU

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДО РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ ЕКОСИСТЕМ. Петренко Л. М.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, завідувач відділу теорії і практики педагогічної освіти, Україна

Ключові слова: заклад вищої освіти, викладач, педагогічна освіта, цифрова компетентність, професійно-цифрова компетентність викладача, цифровізація

Цифровізація визначена одним із пріоритетних напрямів та інструментів підвищення ефективності професійної підготовки фахівців для відновлення національної економіки в повоєнні часи (Кабінет Міністрів України, 2022), що потребує прискорення розвитку ефективних цифрових освітніх екосистем. Питання їх створення пов'язане з наявністю в закладах вищої освіти розвинутої інфраструктури, зв'язку, цифрового обладнання та ефективного планування і розвитку цифрового потенціалу, основними складниками якого є: 1) сучасні організаційні можливості; 2) підготовлені наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, які володіють цифровими компетентностями; 3) високоякісне освітнє наповнення, інструменти і безпечні

платформи, що відповідають стандартам приватності й етики та є зручними для користувачів; 4) допоміжні технології для осіб з інвалідністю, що спроможні розвивати цифрові компетентності для цифрової трансформації та відповідають стандартам приватності й етики, є зручними для користувачів, 5) цифрові уміння і компетентності для цифрової трансформації, підготовка більшої кількості фахівців у цій сфері, зокрема з урахуванням гендерного балансу (Кабінет Міністрів України, 2022). Отже, науково-педагогічні працівники є одним із компонентів цифрових освітніх екосистем і водночас агентами впливу на прискорення їх розвитку, оскільки цифрова освітня екосистема «передбачає широке використання цифрових технологій для забезпечення освітньої діяльності її учасників та розвиток відповідних мережних спільнот для ефективної комунікації у віртуальному просторі» (Hrynevych, L. M., Morze, N. V., Vember, V. P., & Voiko, M. A., 2021). У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження рівня сформованості їх цифрової компетентності в процесі професійної підготовки на другому (магістерському) рівні в закладах вищої освіти.

За результатами вивчення нормативно-правових документів, прийнятих на міжнародному і національному рівнях, результатів наукових праць вітчизняних (В. Биков, О. Буйницька, Л. Петренко, М. Прокоф'єва, Л. Султанова) та зарубіжних учених: А. Каттанео (A. Cattaneo), Г. Антонієттита (Ch. Antoniettita) та М. Раузео (M. Rauseo) та інших з'ясовано, що для діагностики рівнів сформованості цифрової компетентності педагогів найчастіше використовується Рамка цифрових компетентностей в оновленій версії DigComp 2.1 (Опис рамки цифрової компетентності, 2021). І хоча в різних європейських країнах існують інші моделі та спеціальні політики, проте, на їхню думку, при виборі інструментів діагностики цифрової компетентності варто виходити з організаційних можливостей професійного розвитку викладачів, ефективності інтеграції цифрової технології у практику викладання. Такий підхід дає змогу розглядати цифрову компетентність як складник їхньої фахової компетентності. Саме з цих позицій нами досліджувався рівень сформованості цифрової компетентності майбутніх викладачів закладів вищої педагогічної освіти в межах теми наукового дослідження «Теорія і практика підготовки майбутнього викладача закладу вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства» (РК 0122U000432), яка виконується науковими співробітниками відділу теорії і практики педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України (2022-2024 рр.).

За результатами опитування було виявлено, що випускники магістратури за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки володіють цифровою компетентністю на

середньому рівні (коефіцієнт цифрової компетентності– К ц.к. дорівнює 0,59 при числовому визначенні критеріїв оцінювання: $0,10 < \text{К ц.к.} \leq 0,50$ – низький рівень (базовий); $0,50 < \text{К ц.к.} \leq 0,75$ – середній рівень; $0,75 < \text{К ц.к.} \leq 1,00$ – високий рівень). Аналіз одержаних даних за дескрипторами цифрової компетентності педагогів показав, що найвищі показники (середній рівень) опитувані магістри показали в здатності функціонувати у цифровому суспільстві (*уміють*: оплачувати комунальні послуги через онлайн-банкінг, розраховуватись платіжною картою за покупки, користуватись соціальними мережами, пересилати повідомлення через різні месенджери, користуватись додатками Google; встановлювати відповідність між онлайн-ресурсами закладу освіти та цільовими групами користувачів; впорядковувати закладки на різні освітні ресурси, установлювати правильну відповідність функції електронного класного журналу та дії педагогічного працівника в ньому; *знають*: суть поняття «великі державні дані», відповідність між сервісами, які допомагають отримувати освітні послуги дистанційно, та категоріями замовників; відповідність видів навчання із можливими результатами навчання, основні правила безпеки в цифровому суспільстві), тобто у використанні тих знань і умінь, які вони застосовують щодня.

Найнижчі показники (базовий рівень) респонденти продемонстрували в здатності навчати та оцінювати навчальні результати здобувачів освіти, розвитку цифрової компетентності та використанні й аналізі цифрових ресурсів. Найбільші труднощі здобувачі на другому (магістерському) рівні вищої освіти відчують в оволодінні цифровою компетентністю, зокрема в: професійній комунікації; неперервному професійному розвитку; доборі цифрових ресурсів; створенні та модифікації цифрових ресурсів; управлінні та спільному їх використанні; організації та управлінні освітнім процесом учнів; організації інтерактивного й активного навчання та співпраці здобувачів освіти; індивідуалізації навчання та диференціації; інклюзивному навчанні; аналізі та інтерпретації цифрових даних, а також забезпеченні зворотного зв'язку і оцінювання результатів навчання учнів; організації їх самоконтролю.

Підсумовуючи, зазначимо, що одержані емпіричні дані використані науковими співробітниками відділу теорії і практики педагогічної освіти ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України для розв'язання завдань наукового дослідження з теми «Теорія і практика підготовки майбутнього викладача закладу вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства»: з'ясовано відмінності у цифровій компетентності вчителя і майбутнього викладача закладу вищої педагогічної

освіти та визначено і обґрунтовано суть, структуру і зміст кожного компоненту професійно-цифрової компетентності майбутнього викладача (<http://surl.li/rlwnt>), розроблено модель його підготувати до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства, розроблено методичні рекомендації (<http://surl.li/rfgts>) та практичний поради́ник (<http://surl.li/rgjym>). Дані результати мають практичне значення для науково-педагогічних колективів закладів вищої педагогічної освіти – вони можуть використовуватись для розроблення навчальних дисциплін, тренінгів, факультативних курсів, робочих програм з різних навчальних дисциплін на різних рівнях професійної підготовки фахівців зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки для розвитку професійно-цифрової компетентності, дорожньої карти підготовки майбутнього викладача закладу вищої освіти – суб'єкта розвитку ефективних цифрових освітніх екосистем і цифрового потенціалу закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

- Кабінет Міністрів України. (2022, 23 лютого). Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти на 2022–2032 рр. (№ 286-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>.
- Hrynevych, L. M., Morze, N. V., Vember, V. P., & Boiko, M. A. (2021). The role of digital technologies in the development of the stem education ecosystem. *Information Technologies and Learning Tools*, 83(3), 1-25. <https://doi.org/10.33407/itlt.v83i3.4461>
- Опис рамки цифрової компетентності для громадян України (2021). URL: <http://surl.li/vnsm>

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА НОВОЇ ФОРМАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ. Петрик О.

Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Переяславської міської ради, консультант, м. Переяслав, Україна

Ключові слова: професійна та цифрова компетентність педагога, цифровізація освіти, професійний розвиток, цифрова трансформація.

Цифровізація освіти – процес організації та здійснення освітнього процесу з застосуванням цифрових технологій шляхом використання Інтернету. За останні півтора року вона повністю змінила традиційну систему освіти та нині формує її нову якість.

Освіта як рушійна сила розвитку суспільства відіграє провідну роль у процесах його цифровізації. Сучасна освіта видозмінюється та трансформується завдяки